

PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION AS A GUARANTEE FOR A SUCCESSFUL AND HAPPY LIFE OF THE PERSON

OREL Sofia, AVRAMCHENKO Svitlana

In Happiness And Contemporary Society : Conference Proceedings Volume (Lviv, March, 20-21, 2020). Lviv: SPOLOM, 2020. P. 186-189.

ISBN 978-966-919-593-7

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ТА ЩАСЛИВОГО ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ

ОРЕЛ Софія, АВРАМЧЕНКО Світлана

// Щастя та сучасне суспільство : збірник матеріалів міжнародної наукової конференції (Львів, 20-21 березня 2020 р.). – Львів: СПОЛОМ, 2020. – С. 186-189.

ISBN 978-966-919-593-7

OREL Sofiia

Student of the 4th year of the Faculty of Psychology
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy (Ukraine, Cherkasy)

AVRAMCHENKO Svitlana

Candidate of Psychological Sciences
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy (Ukraine, Cherkasy)
**PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION AS A GUARANTEE FOR A
SUCCESSFUL AND HAPPY LIFE OF THE PERSON**

ОРЕЛ Софія

Студентка 4 курсу Психологічного факультету
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
(Україна, Черкаси)

АВРАМЧЕНКО Світлана

Кандидат психологічних наук
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
(Україна, Черкаси)

**ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ТА
ЩАСЛИВОГО ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ**

Professional self-determination as a guarantee for a successful and happy life of the person. The issue of personality in the context of their professional self-determination and successful philosophical and psychological point of view is always relevant due to intensive globalization processes in society nowadays. A unique and holistic personality with the desire to maximize their opportunities comes to the fore. The article considers different conceptual positions of a successful personality, the concept of “success” and “progress”, “professional self-determination” and “happiness”. It also researches the importance of positive thinking, self-knowledge and self-actualization that determines the person’s success and productivity in the future. The scientific work provides details about proving the value of the ability to own their lives, that is, to comprehend all of their characteristics and personal features in order to achieve a desired happiness and success levels.

Keywords: personality, success, progress, professional self-determination, happiness, positive thinking.

Проблема особистості в контексті її професійного самовизначення і успішності з філософської та психологічної точки зору завжди актуальна, оскільки в час інтенсивних глобалізаційних процесів, що відбуваються сьогодні у суспільстві, на перший план виходить унікальна цілісна особистість з прагненням максимально реалізувати свої можливості. У статті нами розглянуто різні концептуальні положення успішної особистості, поняття «успіху» та «успішності», поняття «професійне самовизначення» та «щастя». Також піднімається питання позитивного мислення, самопізнання та самоактуалізації, що й визначає успішність та продуктивність особистості в майбутньому. Дана наукова робота

покликана довести важливість уміння володіти своїм життям, тобто розуміти усі свої особливості та особистісні характеристики, щоб досягти бажаного рівня щастя і успіху.

Ключові слова: особистість, успіх, успішність, професійне самовизначення, щастя, позитивне мислення.

Зміст наукової роботи. Вибір професії породжує тисячі запитань, люди використовують найрізноманітніші способи пошуку варіантів своєї майбутньої діяльності. Найголовнішим критерієм цього непростого вибору є рівень благополуччя та щастя робітників тієї чи іншої сфери. Адже всі ми прагнемо бути успішними і задоволеними своїм буттям. Чи може професія не лише забезпечити нас хлібом насущним, а й наповнити щастям, надавши життю певного сенсу?

Метою даної розвідки є аналіз наукових поглядів щодо проблеми професійного самовизначення в контексті успішного та щасливого життя особистості з філософської та психологічної точки зору.

У філософських працях дослідження даної проблеми ґрунтуються на уявленні про успішну людину як про таку особистість, котра сповнена недосяжними ідеалами та наділена великим прагненням до самореалізації в усіх сферах свого існування (Дж. Аткинсон, Д. Макклелланд, А. Маслоу, Ю. Орлов та інші) [8].

У психології праці найбільш популярним визначенням професійної успішності вважається визначення, запропоноване Е.А. Клімовим. Професійна успішність розуміється ним як характеристика професійної діяльності, що включає оцінку результату, досягнутого в ході цієї діяльності і оцінку задоволеності фахівця своєю професійною працею [7].

Атюніна В.С. стверджує, що всі понятійні підходи до вивчення феномену успішності умовно можна розділити на два напрями. Представники першого напрямку розглядають успішність як процес і результат досягнення мети, представники другого – як комплексне явище, що включає особистісний і соціальний рівні [1].

Г.Є. Гудим-Левкович визначила наступні критерії життєвого успіху: досягнення наміченої мети; хороші результати, досягнення в соціальній діяльності; суспільне визнання, схвалення; досягнення добробуту і високого становища; сімейне щастя; успіх [5].

Комплексне розуміння поняття успіху особистості дозволяє розглядати його як цілісну структуру, різноманітну за змістом та формами, яка складається з наступних складових:

- 1) відповідального вибору як мірила якості успіху;
- 2) процесу постановки цілі та поетапного дотримання визначеної мети;
- 3) ціннісної насиченості процесу реалізації життєвих потреб [4].

Отже, успішність є важливою складовою професійного самовизначення, самореалізації та саморозвитку особистості, що передбачає певну оцінку з боку оточення у вигляді схвалення або ж несхвалення її діяльності

М.П. Бутко [2] зазначає, що професійне самовизначення – це самостійне й усвідомлене знаходження сенсів виконуваної роботи та усієї життєдіяльності в конкретній культурно-історичній (соціально-економічній) ситуації. Воно припускає формування суб'єкта, який має високу мобільність, широку орієнтацію у

світі професійної праці, не обмежуючи можливості особистісного розвитку, тобто відбиває єдність життєвого (професійного) та особистісного самовизначення. Професійне самовизначення розглядається як процес, що охоплює увесь період професійної діяльності особистості, від виникнення професійних намірів до виходу з трудової діяльності. Він пронизує увесь життєвий шлях людини. Таким чином, можна сказати, що особистість проходить певні етапи професійного становлення, а саме: професійне самовизначення, вибір професії, розвиток професійно важливих якостей, необхідних для досягнення успіху в обраній професійній діяльності, проходження стадій професіоналізації, становлення професіоналізму та подальше самовдосконалення особистості в цій професійній сфері [2].

Зиглар З. визначив ряд факторів, що полегшують шлях до успіху. Перше - керуватися «правильним», позитивним ставленням до навколишньої дійсності. Він вважає, що думка «Я сподіваюся, що зможу», а не думка «Я не зможу» допоможе досягти поставлених цілей в найкоротші терміни, придбати справжніх друзів і підтримувати рівні, ділові і дружні відносини з колегами по роботі. Разом з тим, одного лише «правильного» ставлення буде недостатньо, якщо воно не підкріплюється відповідними навичками та знаннями. Без них успіх буде вельми обмежений [6].

Спостерігаючи за рівнем життя сучасного суспільства, можна сказати, що чим щасливіше населення, тим вищою є якість його життя. Дослідження ринку праці виявили, що найбільше задоволення від своєї роботи отримують люди творчих професій, а також ті, основним обов'язком яких є піклуватися про інших, захищати чи рятувати життя. Це легко можна пояснити тим, що люди є соціальними істотами і кожен відчуває своє життя наповненим і осмисленим, коли він комусь потрібен чи чимось корисний.

Насправді, щастя виникає тоді, коли те, чим ми займаємося відповідає нашим психологічним особливостям. Тому в проблемі професійного самовизначення важливу роль відіграє те, на скільки ми самі себе розуміємо. Знання себе та вміння робити усвідомлений вибір, навіть у найтяжчій ситуації допоможе віднайти шлях до щастя та успіху. Конфуцій говорив, що якщо будеш любити свою роботу, то не працюватимеш жодного дня в житті.

Численні наукові дослідження показують, що самопочуття людини багато в чому залежить від її мислення. В. Ф. Калошин досліджував проблему розвитку позитивного мислення у дітей та підлітків. На його думку, саме оптимізм і позитивне мислення є основою майбутнього щасливого та успішного життя кожної людини, а також невід'ємною умовою психічного та духовного здоров'я особистості. Людина з позитивним мисленням досить добре підготовлена до життєвих випробувань, звичайно, впевнено дивиться у майбутнє. Вона об'єктивно оцінює себе і свої можливості і, якщо помічає в собі відсутність якихось талантів, то не дуже засмучується, а просто переключається на ті сфери діяльності, в яких здібності її можуть розкритися краще. Це – оптиміст, який завжди досягає поставленої мети [3].

Тож, можна сказати, що процес професійного самовизначення відіграє надзвичайно важливу роль в становленні кожної особистості, визначає її успішність та продуктивність в майбутньому, дозволяє усвідомити своє місце у

певній сфері діяльності, наповнити її особистісним сенсом та змістом. Самовизначення не можна недооцінювати. Навіть в тому випадку, коли ви не вгадали з вибором, і професія не підходить вам на всі 100%, можна і в ній знайти свою нішу. Людина повинна приділяти увагу не стільки ринку праці, скільки вмінню володіти своїм життям. Шлях назустріч собі обов'язково приводить до щастя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анютина В.С. Образ успешного человека в семантическом пространстве личности. Дис. канд. психол. наук: 19.00.01: Хабаровск, 2007. – 315 с.
2. Бутко М. П., А. П. Неживенко, Т. В. Пепа. Економічна психологія. [текст] навч. посіб. За заг. ред. Бутка – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 232 с.
3. В.Ф.Калошин. Основи позитивного мислення в освітянській діяльності. Навчальний посібник. – К.: 2005. –252с.
4. Выготский Л. С., М.: Эксмо Психология развития человека. 2003. -1134 с.
5. Гудим-Левкович, Г.Е. Религиозная идентичность и представления об идеальном духовном человеке, смысле жизни и жизненном успехе личности. Религиоведение. - 2003. - № 1.
6. Зиглар, З. Умение добиваться успеха для «чайников»; пер. с англ. - М.: Вильмас, 2000. - 224 с.
7. Климов Е.А. Психология профессионала. – М.: Издательство «Институт практической психологии», 1996. – 400 с.
8. Максименко С. Д. Екзистинціонально-генетичні витоки існування особистості. Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Держ. вищий навчальний заклад Запорізький університет. – Запоріжжя, 2012. – № 3. – С. 4-11.